

LUNDGREN

A Family History
1888-1986

This book was edited and compiled by
Leona Lundgren Freshater to help
keep alive the memories of our
ancestors and family now.

Published by Gary Lundgren, Department of Journalism,
South Dakota State University — Brookings, May 1986

Förord.

Följande berättelse är en översättning från en kopia av en skrift på engelska, nedtecknad av Leona Margaret Freehafer, född Lundgren, 1919-03-03, i Amerika, död 1997.09.10

Leona berättar om sin Farfar, Peter August Pettersson, född i Gensen, Grangärde när han utvandrade till Amerika.

Peter August Pettersson är bror med min (Lars-Åke Wettercrantz), Mormor, Johanna Mathilda Pettersson, som bodde i Norrbo.

Leonas berättelse från januari 1986.

Min farfar Peter August Pettersson Lundgren, var född 1866-10-15 i Gensen, Grangärde Dalarna ett landskap i Sweden. Grangärde är en plats där granar växer i en bergig trakt, med skogsbruk samt gruvdrift i den sydvästra delen av landskapet. Han dog den 9 Januari 1939 i sitt lantbrukshem nära Deary, Idaho vid en ålder av 73 år.

Han var den äldste av tre barn, Johanna Mathilda var tre år yngre och född 3 oktober 1869. En broder, Karl Johan var nio år yngre och född 19 september 1875.

Det är inte så mycket minnen från farfars ungdomstid. Han hade en haltande gång beroende på en skada efter att ett tungt järnstycke fallit på hans högra fot. På grund av den skadan, växte inte foten något mera och var en storlek mindre än den vänstra foten. Detta förorsakade honom en lätt haltande gång.

Den 23 december 1887 gifte han sig med Johanna Mathilda Hjort från södra Norrbo, i Grangärde socken, Sweden. Hon var född den 12 juli 1865, och dog 7 juni 1919. Hon var endast 54 år gammal vid tidpunkten för sin död. Hon hade tre systrar och en broder, alla yngre än henne.

Hela familjen följde dem från Grangärde till Stockholm där de satte segel mot Amerika den 14 april 1888 med tillståndsnummer 83. De var 22 och 23 år gamla vid den tiden. När familjen och land hade försvunnit ur deras åsyn, kände de att de lämnat en värld med familjens trygghet, och vände nu sina tankar mot sitt nya liv i Amerika. Sarah och Eric Granland reste med dem så långt som till Minnesota, och förenades med dem senare i Idaho.

Efter att de lämnat skeppet, fortsatte nu resan med tåg till vad som i dag heter Moscow, Idaho. De anlände dit 23 maj 1888. De anlände till Anderson, Idaho där de mötte familjen Freed som kommit tidigare. Sedan anskaffade de jordbruksmark omfattande 160 acres (omkr 65 hektar). (Den officiella beteckningen är: S.E. ¼ av section 30 in township 40 N. of range 2. West of the Boise Meridan.) Granlunds bosatte sig västerut omkring en mile (omkr 1,6 km) bort. I närheten bor även Liljegren's, Osterberg's, Freed's and Lind's. De arbetade tillsammans och hjälpte varandra, de började iordningställa mark samt att bygga en koja, stall, trädgårdsland och en del inhägnader. Även en källa för att ta vatten från, samt en damm. De köpte ett antal hästar av en indian i Moscow.

En av hästarna var en bra affär eftersom den hade en delad hov, lika som en ko, men den var en bra arbetshäst. De behövde även kor för att få mjölk. Allt anskaffades genom byteshandel med indianerna.

Min fader Charley August Lundgren föddes den 18 november 1888. Freed, en granne, hjälpte till som barnmorska. Han döptes vid Nora Kyrka 16 december 1888, med Granlunds och Freed's som gudföräldrar. Indianerna var mycket nyfikna på den nya babyn och tittade in genom fönstret hela tiden. Det var det närmaste indianerna kom, och de förorsakade aldrig några obehag.

15 oktober 1891 föddes en dotter, Otelia.

Under den torra perioden på året, sinade vattnet i brunnen. Farmor brukade ta med barnen och två stycken tre – fyra gallons vattenhinkar (4 gallon = 15 liter) och gick till Bear Creek – omkring två miles bort (omkr 2,3 km). På väg hem måste hon byta mellan vattenhinkarna och barnen , och inte lämna barnen längre bort än hon kunde se dem, sedan gå tillbaka och hämta hinkarna, sedan bära barnen en bit, för att åter hämta hinkarna. Hon upprepade detta tills hon kom hem.

Marken var nu bruten och iordningställd för att börja med jordbruk. Vintertid måste männen söka sig arbete så de lämnade hemmet och sökte sig till ett skogshuggarläger, där Spokane, Washington nu ligger. Hustrur och barn blev lämnade ensamma hemma under den tiden. Var eller var-annan vecka gick männen hem för att träffa alla familjerna. Farfar berättade att de använde snöskor och bar på en stor timmersåg tillbaka till Spokane. Denna vandring gick genom hela området. Vandrigen var på över 60 miles (omkr 96,5 km) enkel väg.

Mr. Lind och farfar byggde ett sågverk på en öppen plats mellan deras två hem. Så dog fru Lind då tog farmor och farfar hand om deras barn Arvid, Ellen och Andrew, deras ålder var tre, fem och sju år. Nu utökades deras familj från två till fem barn. De bodde vid mina far-föräldrar tills de var vuxna, eftersom Mr. Lind arbetade vid skogshuggarlägret.

Under denna tid, arbetade man på sommarhalvåret med jordbruket och under vintertiden med timmerhuggning för att dels skapa mera jordbruksland, samt att använda virket till husgyggnad. När Charley var sjutton år, var familjen upptagen med att bygga ett nytt bostadshus. Byggnadsvirke anskaffades från Dalberg's såg genom Anderson, Idaho, detta användes som isolering mellan väggarna. Omkring sex lager med tidningspapper var klistrat på väggarna i varje rum före innan man satte upp tapeter. Golven var av trä och i mitten av varje rum var ett hål borrar i golvet som var proppat. Under våren vid storstädningen höllde man ut en balja (omkr 20 gallons) med hett såpvatten och skurade med en borste. Pluggen togs bort ur hålet i golvet och vattnet rann ut under huset. Småmattor och trasmattor blev vädrade och piskade, och lades sedan på golven så fort de blivit torra igen. Det nya huset byggdes några yards väster om den gamla kojan. Farmor formade och torkade tegelstenarna som användes till murningen av skorstenen. Det nya huset hade kök, vardagsrum, sovrum och skafferier på nedervåningen, och ytterligare tre sovrum och en hall på övervåningen.

Ingången till övervåningen var från utsidan av huset eftersom rummen användes av timmerhuggare. Farmor hade även ett kokhus byggt för att ge timmerhuggarna mat i.

Min farfar, som alla andra familjer, bytte sitt efternamn eftersom det var svårt att få posten till rätt adress, och att få lagliga uppgifter på rätt sätt. Det tog upp till tre månader innan brev kom till rätt adress. Farfar ändrade sitt namn till Lundgren . Lund på svenska innebär en grupp av träd, och gren är en gren på svenska. Det är intressant att höra om den gamla sedvänjan att en son väljer ett nytt efternamn när han flyttar från hemmet, vilket nu har ändrats. I början av 1900-talet, ändrades detta och nu bibehåller man föräldrarnas efternamn, vilket sedan går i arv till nästa generation, lika som i USA och andra länder.

Postadressen: Anderson, Idaho ändrades till: Avon, Idaho. Den 1 maj 1953 ändrades postadressen igen, denna gång till: Deary, Idaho och därmed utgick adressen Anderson och Avon. Bostadsstället var fortfarande det samma, det var postadressen som ändrades.

Den kommunala begravningsplatsen Dry Creek, finns omkring en mile rakt söder om bostadsstället och kan ses därifrån.

För den sociala samvaron brukade familjerna samlas och spela kort, lyssna på nya fonografinspelningar och de som kunde spelade musikinstrumenten och dansa. Pappa spelade fiol och hans syster spelade orgel. De kunde dansa hela natten och gick sedan hem i tid för morronsysslor.

Pappa hade planer på att arbeta vid järnvägen, för att slutföra sin kurs för att erhålla diplom, men bestämde istället att börja med jordbruksarbete för att betala av på in-teckningen av fastigheten (1.800 \$ med en ränta på 7½ %).

Han arbetade med jordbruk från 15 oktober 1913 till november 1919, på tre platser alla bredvid varandra belägna nordväst om Moscow. Det var stora jordbruk på platser som Lowery, Van Sickle och Oliver. De var alla arrenderade marker. Den 2 april 1917 gifte han sig med Julia Amanda Quist i Colfax, Washington. Quist's jordbruk låg omkring fyra miles från stället där pappa arbetade. Pappa hade hand om tretton hästar. Vid den tiden, var farmor inte riktigt bra. Hon hade lungshot och var sängliggande. Familjen levde tillsammans och mamma tog hand om farmor. Loyd och jag var båda uppväxta på den gården. På hösten avslutade de arrendet, så de behövde inte pendla mellan jordbruket och bostaden. Under en sådan resa, innan farmor blev sjuk, träffades hon av en pil som indianerna avfytrade. Pilen träffade en klocka som hängde i en kedja runt hennes hals. Den förstörde klockan.

Efter att farmor dog den 23 juni 1919 i en ålder av 54 år, fortsatte farfar att bo tillsammans med oss till sin död omkring tjugo år senare, i en ålder av 73 år.

Farfar utförde alla småjobb runt omkring hemmet som att hugga ved, frakta hem den, klyva och bära in den för att användas vid eldning i vedspisen för uppvärmning och matlagning. Han skötte även trädgården och höll den i ett mycket bra skick. Pappa odlade jordbruksmarken, sådde och skördade. Under vintermånaderna, brukade båda handrensa sädeskorn och ärter för att så på våren. Detta var sedan rensat och behandlat, och klart för vårsådden. Gårdens maskiner var översedda och klara till våren liksom hästarnas seldom. Det jag bäst minns och fortfarande har i färskt minne är när hästarnas hovar sköttes om och hästskona byttes.

Efter min farfars död, fortsatte pappa att bruka jorden på vår gård.

Otelia, (min faster) vi kallade henne Aunt Tillie, gifte sig den 18 augusti 1908 med Clarence Anderson, och de bodde i två lediga rum i hennes föräldrars timmerkoja tills de fick ett hus byggt på hennes 20 acres stora mark som hon fick när de gifte sig. Det var beläget uppe på en kulle, väster om huset och halv-vägs mellan farfars och Granlunds. Där föddes Gladys och Albert. När pappa och farfar och farmor flyttade till gården nordväst om Moscow flyttade de in i deras gård. Här föddes Grace, Alice och Mildred. När familjen återvände november 1919, flyttade de till Swan's gård nära Dry Creek Cemetery. Här föddes Delmar och Clifford. Den 2 oktober 1924, flyttade de till Texas Ridge. Den platsen är nära Uncle Clarence's föräldrars farm söder om Deary.

Där blev Aunt Tillie sängliggande på grund av reumatism. Lyckligtvis blev hon helt återställd. Från den platsen flyttade de till en plats som heter White den 5 oktober 1926. Detta var vid sidan av Pine Hill skolorhus, och omkring en mile norr om farmen. De flyttade till Deary 1928. Här föddes Irene. På det tidiga 30-talet, arbetade han i skogen tog dem till Weippe Idaho, pappa köpte hennes 20 acres så han kunde testamentsbevaka kvarlåtenskapen efter deras faders död. Vi fortsatte att bruka marken som vår. Pappa beskrev platsen som – 160 acres belägen fyra miles sydväst om Deary och åtta miles nordöst från Troy efter den statliga huvudvägen. 126 acres öppen jord. Mycket vatten. Vid en skolbuss rutt. Öppet jordbrukslandskap. Elektricitet. Mycket skog – allt inhägnat och med fina byggnader.

Men nu behövdes lantbruksmaskinerna bytas ut, traktorer har ersatt hästarna så familjen beslöt att hyra ut marken på basis av skördens storlek, och pappa började arbeta vid vägstyrelse kontoret i Deary. Han arbetade för Vägverksbyrån från 23 mars 1942 till sin pension 5 juni 1954.

Pappa älskade att jaga och fiska och gjorde en hel del av båda. Efter pensioneringen, köpte de det första huset som deras son Virgil och hans fru Patricia byggt i Lewiston, eftersom de byggde ett större hus för sin familj. De flyttade till Lewiston 22 augusti 1964. De bodde i Lewiston till pappas död den 5 december 1970, vid 82 års ålder. Mamma stannade där till våren, faster Vivian bodde hos henne. Den 13 mars 1971 flyttade hon till Paradise Villa privatsjukhem i Moscow. Hon bodde där omkring ett år och dog 19 mars 1972, i en ålder av 78 år. Det kan vara av intresse att notera att båda mina föräldrar dog på kvällen och på en lördag.

Pappa och hans syster levde sina sista år i Lewiston, och gladde varandra och sina familjer.

Jag minns när min syster Florence och jag började grundskolan i Pine Hill Skolan, samma landsbygdsskola som min pappa och faster hade gått i. Vi hade en mile att gå till skolan, så familjen höll mig hemma ett år, och lät min syster börja vid fem års ålder, så att vi kunde börja i samma klass. En av våra kusiner stannade hos oss ett tag tills vi blev vana vid skolans rutiner. Osterberg's pojkar skulle gå tillsammans med oss, eftersom de bodde en liten bit söder om vårt hem.

Pine Hill var en landsskola med ett rum med åtta klassers undervisning. När vi var klara för gymnasieskolan, körde pappa mig i bil till Deary High School, han tog även med Harley och Zenis till skolan i Deary. Detta var slutpunkten för Pine Hill School eftersom de behövde minst sex elever för undervisning. Två år senare, skjutsades alla elever med buss till Deary.

Vår första skolbuss var en lastbil med ett hembyggt kapell för skydd mot vädret. Bänkar användes för att sitta på. Bussen hade inga fönster eller värme. Vi alla hade kallt på vinter. Nästa höst, startade en reguljär skolbuss transporten och jag minns fortfarande hur roligt det var att få en riktig buss. När mina yngre bröder Virgil och Kenneth började skolan, åkte de med buss.

Efter avlagd examen från gymnasiet gick vi alla våra egna vägar – en del gifte sig, en del började arbeta och pojkarna inställde sig till militärtjänst eftersom kriget bröt ut 1941.

År 1927 byggdes en magnetisk telefonlinje. Det var en lokalt ägd lantbrukslinje. Ringsignalerna bestod av långa och korta signaler. En speciell signal för varje gård, men alla hörde dem. Vår signal var tre korta. Ett generellt samtal till alla bestod av tio korta signaler, och betydde nödsituation och alla skulle då svara.

Under 1950-talet blev en ny telefon med fingerskiva till användning inom Dearys landsbygd. Denna gav endast möjlighet till tio anslutningar till en linje.

En annan stor händelse var när länshuvudvägen byggdes år 1939. Till sist ersatte en grusväg en smutsig jordväg som var lerig under regniga perioder och dammig under sommaren.

Vår nya 1929 års bil var pappas andra bil. Han köpte den 21 september 1929 för \$ 729. Bilen hade uppvevbara fönster. Vi kände att vi levde i en modern tid.

År 1940 kom elektriciteten till vårt område, så vi fick då elektricitet. Det var en förbättring gentemot fotogen och gas lampor.

Livsmedel

Min farfar älskade sill. Jag minns fortfarande hur han halstrade dem över heta kol i köksspisen. Dessa var utsökta.

En annan maträtt vi tyckte om kallades ”*Velling*”. Den tillagades genom att koka lätt saltad mjölk tills den blev skållhet. Man tillsatte sedan sakta mjöl och vispade med en visp. Denna var tillverkad av omkring ett dussin små vide kvistar omkring 12 tum långa och sedan sammanbundna. När den var tillagad, serverades den i en skål slagen över brödbitar med smör på. Det kunde bli en ”*velling*” slät eller full av klumpar. Vi tyckte om den i båda formerna.

Jag minns även att han hade mjölk som var seg (filmjölk) och hade en smak som påminner om yogurt. Start satsen till denna sändes till dem från Sverige. Det kom som ett brev i ett vanligt kuvert. Det var ett tyg stycke och såg ut som ost, i storlek som kuvertet. Det var doppat i mjölk och torkat. Detta utfördes flera gånger. När det kom hit, slog farfar en liten skvätt mjölk på ett kaffefat och lade osttyget i detta. Varje dag rörde han om i det och satte till mera mjölk. Det gick åt omkring två koppar av denna startsats för att få en lerkruka full. Sedan användes det för att dricka av varje dag. Start satsen sändes runt så att alla familjer fick möjlighet att göra sådan mjölk.

”Lute-a-Fisk” en hel fisk var delad på längden till två långa delar. Dessa var sedan torkade så de liknade träbitar. De sågades av i omkring två tum långa bitar. Fisken tillreddes sedan genom en process i omkring två veckor. Först skall den ligga i blöt några dagar. Genom att känna på fisken kunde farfar bedöma när den var klar att lägga den i ett lösning av lut. Efter några dagar skall den tas upp och sköljas noga, och därefter läggas i friskt vatten. Nu var den färdig att användas. Bitarna är nu omkring 5-6 tum i fyrkant och är en god vit fisk. Den skall sedan kokas, farfar åt den sedan som den var med smör och peppar. Den var liksom lös till sin form. I vårt hem serverades den tillsammans med en vit sås i en extra kopp. Det var på det viset vi alla önskade oss den serverad.

Klädedräkter

Till julen hade alla, gamla svenska klädedräkter på sig så länge farfar var med oss. På julkvällen åt vi en lätt måltid – alltid lutfisk eller sill. Sedan samlades vi alla i vardagsrummet och tände ljusen i julgranen. Alla barnen skulle sitta still och vakta ljusen så det inte blev någon eldsvåda. Ljusen var små vaxljus i en clipshållare som skall klämmas fast längst ut på grenen. Granen sattes in den 24 december. Vi fick alla lägga oss tidigt så att St. Nick kunde komma, och det gjorde han alltid. Granen skulle aldrig tas ut före ett speciellt datum i januari. Detta var ett måste – oavsett hur torr den blev. Vi kunde inte tända ljus i den när den blev torr. På juldagen serverades mera lutfisk och de traditionella julgodsakerna som mamma hade bakat i flera veckor.

I juni firades den Svenska midsommaren med picknik. Alla familjer samlades, och all mat påminner mig julen. Denna fest var lika stor som en 4th July fest.

Ett Hundra År

1988 blev ett stort år. Det påminner om de 100 år sedan våra farföräldrar kom till America och vår fader, onkel och morfar Charley August Lundgren föddes.

Vi är nu den femte generationen barn – allt inom en tid av 100 år.

Detta är en kortfattad resumé om livets väg inom det sista århundrandet. Mycken utveckling har skett under den tiden. Vi är nu i en modern tid, dator- och jet- tiden. 1960 kom den första rymdflygningen, 1964 sändes den första sateliten upp, och år 1969 promenerade man på månen – det var ett stort steg för mänskligheten. Sedan dess, rymdfärjan har tagit oss ut i rymden. Upptäckter bortom allt vi kunde tänka oss. Vad skall nästa århundrande ge oss ??

Det är bortom våra största förväntningar.

Leona Lundgren Freehafer
1986

Översättning
Lars-Åke Wettercrantz.